

Eurozastupnici su u utorak prihvatili zaštitne klauzule koje bi trebale spriječiti da uvoz iz zemalja Mercosura, Brazila, Argentine, Urugvaja i Paragvaja, dovede do poremećaja na tržištu Europske unije i naštetiti europskim proizvođačima.

Nova pravila, koja su već neformalno dogovorena s državama članicama EU, eurozastupnici su na plenarnoj sjednici u Strasbourgu usvojili s 483 glasova za, 102 protiv i 67 suzdržanih.

Europska unija i zemlje južnoameričkog trgovinskog bloka potpisale su u siječnju povijesni sporazum o slobodnoj trgovini, koji pokriva 700 milijuna građana te stvara jedno od najvećih globalnih područja slobodne trgovine s ukupnim gospodarskim učinkom od 22 bilijuna dolara.

Cilj sporazuma je ukinuti trgovinske i carinske barijere između Europske unije i država Mercosura što je više moguće.

Očekuje se da će sporazum povećati izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda EU-a u Mercosur do 50 posto kroz smanjenje carina za ključne poljoprivredno-prehrambene proizvode EU-a, kao što su vino, žestoka pića, mliječni proizvodi i maslinovo ulje, te kroz zaštitu 344 oznake zemljopisnog podrijetla EU-a, visokovrijednih tradicionalnih prehrambenih proizvoda i pića, od neloyalne konkurencije i imitacije.

Sporazum, međutim, nailazi na protivljenje prije svega europskih poljoprivrednika i njihovih organizacija koji se pribojavaju da će im jeftinija roba proizvedena po nižim standardima postati konkurencija na tržištu. Kritičari te trgovinske razmjene su i zagovornici zelenih politika koji izražavaju sumnju u poštivanje ekoloških standarda u južnoameričkoj proizvodnji.

Prije potpisivanja su države članice EU-a, među njima i Hrvatska, podržale taj sporazum, no sporazumu se protive i neke članice, odnosno Francuska, Poljska, Austrija, Irska i Mađarska.

Eurozastupnici su pak tijesnom većinom u siječnju podržali prijedlog da Sud EU-a donese mišljenje o tome je li trgovinski sporazum EU-a s Mercosurom kompatibilan s europskim ugovorima, što vodi do odgode primjene sporazuma ili njegovog odbacivanja, iako ostaje mogućnost privremene primjene sporazuma.

Europska komisija je, kako bi otklonila otpore i strahove poljoprivrednika, predložila zaštitne klauzule a u prosincu su zastupnici prihvatili taj mehanizam no zatražili strožiji nadzor poremećaja na tržištu i odlučnije mjere reakcije na takve poremećaje.

Prijedlozi Parlamenta usvojeni su u trijalogu s Vijećem i Komisijom a zastupnici su na plenarnoj sjednici potvrdili dogovor čime su osigurali da se zaštitne klauzule koriste i u slučaju privremene primjene sporazuma.

Komisija bi tako trebala otvoriti istragu o potrebi poduzimanja zaštitnih mjera kada se uvoz osjetljivih poljoprivrednih proizvoda, poput peradi, govedini, jaja, agruma i šećera, poveća u prosjeku za pet posto tijekom razdoblja od tri godine (prvotni prijedlog Komisije je bio 10 posto, a Vijeća EU-a u pregovorima osam posto) i ako su uvozne cijene pet posto niže od relevantne domaće cijene.

Istragu može zatražiti i država članica ili fizička ili pravna osoba koja predstavlja industriju ili udruženje koje djeluje u ime industrije u slučaju prijetnje ozbiljnom štetom dotičnoj industriji a istraga bi trebala biti zaključena u roku od tri mjeseca a za osjetljive proizvode u roku od dva mjeseca.

Komisija bi trebala pokrenuti istragu i usvojiti zaštitne mjere i ako postoje vjerodostojni dokazi da uvoz koji koristi carinske povlastice ne ispunjava istovjetne zahtjeve zaštite okoliša, dobrobiti životinja, zdravlja, sigurnosti hrane ili zaštite rada koji se primjenjuju na proizvođače iz Unije.

Unutar Parlamenta, bez obzira na prihvaćanje zaštitnih klauzula, najustrajniji otpor slobodnoj trgovinskoj razmjeni s Mercosurom pruža Odbor za poljoprivredu koji upozorava da "bilateralna poljoprivredna zaštitna klauzula predložena u okviru Sporazuma između EU-a i Mercosura ne može riješiti strukturne probleme koji proizlaze iz tog sporazuma".

Odbor je ranije naglasio da "značajne razlike u troškovima proizvodnje, koje proizlaze iz nižih standarda zaštite okoliša, dobrobiti životinja i rada u zemljama Mercosura, stvaraju nepravedan konkurentski pritisak na proizvođače EU-a koji posluju pod višom troškovnom osnovicom i standardima te ambicioznijim pravilima".

Hrvatski zastupnici imaju suprotstavljene stavove o Mercosuru

Na moguće negativne posljedice slobodnog uvoza iz Južne Amerike upozorava i SDP-ov eurozastupnik Marko Vešligaj koji, iako prihvaća uvođenje zaštitnih klauzula, izražava nezadovoljstvo mogućom privremenom primjenom sporazuma unatoč zahtjevu Parlamenta da se zatraži ocjena Suda EU-a.

"Ostaje problem da ti proizvodi iz Južne Amerike ne poštuju radne, okolišne, zdravstvene standarde kao što se poštuju ovdje i to vidim kao osnovni i glavni problem. A drugi problem koji ovdje vidim je negiranje demokratske volje Europskoga parlamenta i mislim da to nije dobro s aspekta interinstitucionalne suradnje koja bi trebala postojati između Komisije, Vijeća Europske unije i Europskoga parlamenta", rekao je Vešligaj za Hini.

"Dakle, tu imam velike dvojbe i neću podržati Mercosur sporazum u ovakvome obliku i protivim se bilo kakvoj privremenoj primjeni ovoga sporazuma", kaže Vešligaj.

"Europski parlament se vrlo jasno oglasio oko samoga sporazuma EU-Mercosur. Pozivam Komisiju, pa i Vladu Republike Hrvatske koja ga je podržala, da spriječi to na Vijeću Europske unije, da ne ide nikakva privremena primjena dok Sud ne odluči da li je u skladu sa zakonodavstvom. I nakon toga slijedi nam glasanje o samome sporazumu u Europskome parlamentu".

"Nemam ništa protiv ovih zaštitnih klauzula i smatram ih dobrim korakom naprijed" no, dodaje Vešligaj, "ostaje problem da nismo uvrstili zrcalnu klauzulu", kaže Vešligaj

HDZ-ov eurozastupnik Davor Ivo Stier, je, kao i njegova grupacija Europske pučke stranke, zagovornik sporazuma i tumači da je "sustav je takav da jednom kada jedna od država članica Mercosura ratificira sporazum, Europska komisija ga već može staviti u privremenu primjenu".

Europski parlament prihvatio zaštitne klauzule za trgovinu s južnoameričkim zemljama

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Utorak, 10 Veljača 2026 17:40

Objavljeno: Utorak, 10 Veljača 2026 17:40

"Na trijalogu se prihvatio stav parlamenta od pet posto kao praga (za pokretanje zaštitnih mehanizama)" ističe Stier i podsjeća da u slučaju ratifikacije sporazuma u Brazilu, Argentini, Paragvaju ili Urugvaju, i aktiviranja njegove privremene primjene bez usvajanja zaštitnih klauzula ne bi bilo zaštite poljoprivrednika koju je Parlament tražio.

Stier kritizira i zahtjeve za uspostavljanje potpunog reciprociteta između potpisnika sporazuma. "Bit će onih koji će tražiti potpuni reciprocitet, ali ja mislim da je to dvosjekli mač. Na primjer, Argentina nema nikakve poticaje za poljoprivredu. Naprotiv, ima čak izvozne tarife. Znači kad argentinski poljoprivrednik izvozi još mora platiti državi nešto. Zamislite kad bi to europskoj poljoprivredi ukinuli, na primjer hrvatskoj poljoprivredi, 600 milijuna eura koliko dobiva godišnje od europskoga proračuna, i još svaki put kad bi se nešto izvezilo bi trebalo platiti".

"Dakle taj reciprocitet nekada se koristi vrlo selektivno, a ne gleda se širu sliku. Tako da mislim da tu treba biti realan. Ovo je zaštitni mehanizam koji doista štiti proizvodnju europskih poljoprivrednika. A s druge strane moramo imati u vidu da od hrane i poljoprivrednih proizvoda koje Hrvatska uvozi, samo 0,34 % dolazi iz zemalja Mercosura. Dakle to je vrlo mala količina koja se neće s ovim sporazumom promijeniti, ali je bitno zbog nekih drugih aspekata da poljoprivrednici imaju ovaj zaštitni mehanizam", rekao Stier za Hinu. (Hina)

